

Sık karşılaşılan gastrointestinal sorunlara yaklaşım

Prof.Dr. Zarife Kulođlu

Çocuk Gastroenteroloji Bilim Dalı

Dersin öğrenme düzeyi

TT-K-i

- **Tanı koyabilmeli, tedavi edebilmeli**
- **Birinci basamak şartlarında uzun süreli takip (izlem) ve kontrolünü yapabilmeli**
- **Korunma önlemlerini (*birincil, ikincil ve üçüncül korunmadan uygun olan/olanları*) uygulayabilmeli**

Öğrenim hedefleri

Kabızlık

- Kabızlığın tanımı
- Kabızlık yakınması olan çocukta öykü ve FM'de dikkat edilmesi gereken hususlar
- Çocuklarda kabızlık nedenleri
- Fonksiyonel kabızlık tanı kriterleri
- Organik kabızlık açısından alarm bulguları
- Fonksiyonel kabızlık tedavisi

Kusma

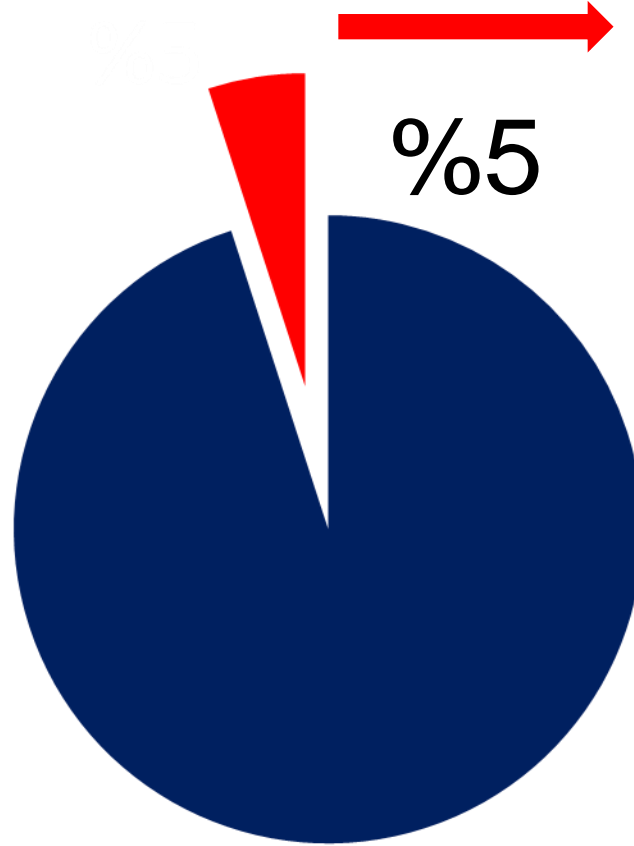
- Çocuklarda kusma nedenleri
- Kusan çocukta öykü ve FM'de dikkat edilmesi gereken hususlar
- Kusan çocukta laboratuvar değerlendirme
- Kusan çocukta genel tedavi prensipleri
- Kusmanın komplikasyonları
- Fizyolojik reflü
- Gastroözofagial reflü hastalığı

Kabız çocuğa yaklaşım

Kabızlık

- Seyrek, kalın çaplı,sert, ağrılı dışkılama

Kabızlık nedenleri

2. Organik

- a. Anatomik
  - Imperfore anüs
  - Anal stenoz
  - Anüsün önde yerleşmesi
  - Pelvik kitle (teratom vb.)
- b. Metabolik ve gastrointestinal
  - Hipotiroidizm
  - Hiperkalsemi
  - Hipokalemi
  - Kistik fibrozis
  - Diabetes mellitus
  - Multipl endokrin neoplazi tip 2B
  - Çölyak hastalığı
  - Renal tübüler asidoz
- c. Nöropatik hastalıklar
  - Spinal kord anormallikleri
  - Spinal kord travması
  - Nörofibromatozis
  - Ensefalopati
  - Tethered kord
  - Serebral palsi
- d. Bağırsak sinir ve kas bozuklukları
  - Hirschsprung hastalığı
  - İntestinal nöronal displazi
  - İntestinal psödoobstrüksiyon
  - Visseral miyopatiler
  - Visseral nöropatiler
- e. Anormal karın kas yapısı
  - Prune belly sendromu
  - Gastroşizis
  - Down sendromu
- f. Bağ dokusu hastalıkları
  - Skleroderma
  - Sistemik lupus eritematozis
  - Ehlers-Danlos sendromu
- g. İlaçlar
  - Opiyatlar
  - Fenobarbital
  - Sükralfat
  - Antasitler
  - Antihipertansifler
  - Antikolinergikler
  - Antidepresanlar
  - Sempatomimetikler
- h. Diğer
  - Ağır metal zehirlenmesi (kurşun)
  - Vitamin D zehirlenmesi
  - Botulizm
  - Inek sütü protein intoleransı

Öykü-1

- Kabızlığın başladığı yaş
- Mekonyum çıkış zamanı
- Tuvalet eğitimi
- Dışkılama sıklığı/dışkı kıvamı/dışkı şekli
- Dışkılama sırasında ağrı, kanama
- Karın ağrısı, karın şişliği
- Dışkı tutma davranışı
- İştah durumu

Öykü-2

- Bulantı, kusma
- Kilo kaybı/kilo alımında duraklama
- Beslenme öyküsü
- Allerji, İYE, ilaç öyküsü
- Gelişim öyküsü
- Ailede kabızlık, kistik fibrozis, tiroid hastalık öyküsü

Fizik muayene

Sistemik muayene yapılmalı

- **Karın muayenesi**

- Karın şişliği, fekalom

- **Perianal muayene-rektal tuş**

- Anormal pozisyon, anal sfinkter tonusu, rektumda dışkı kitleleri

- **Lumbosakral-gluteal muayene**

- **Nörolojik muayene**

- Deformite/kas gücü/tonus/refleksler

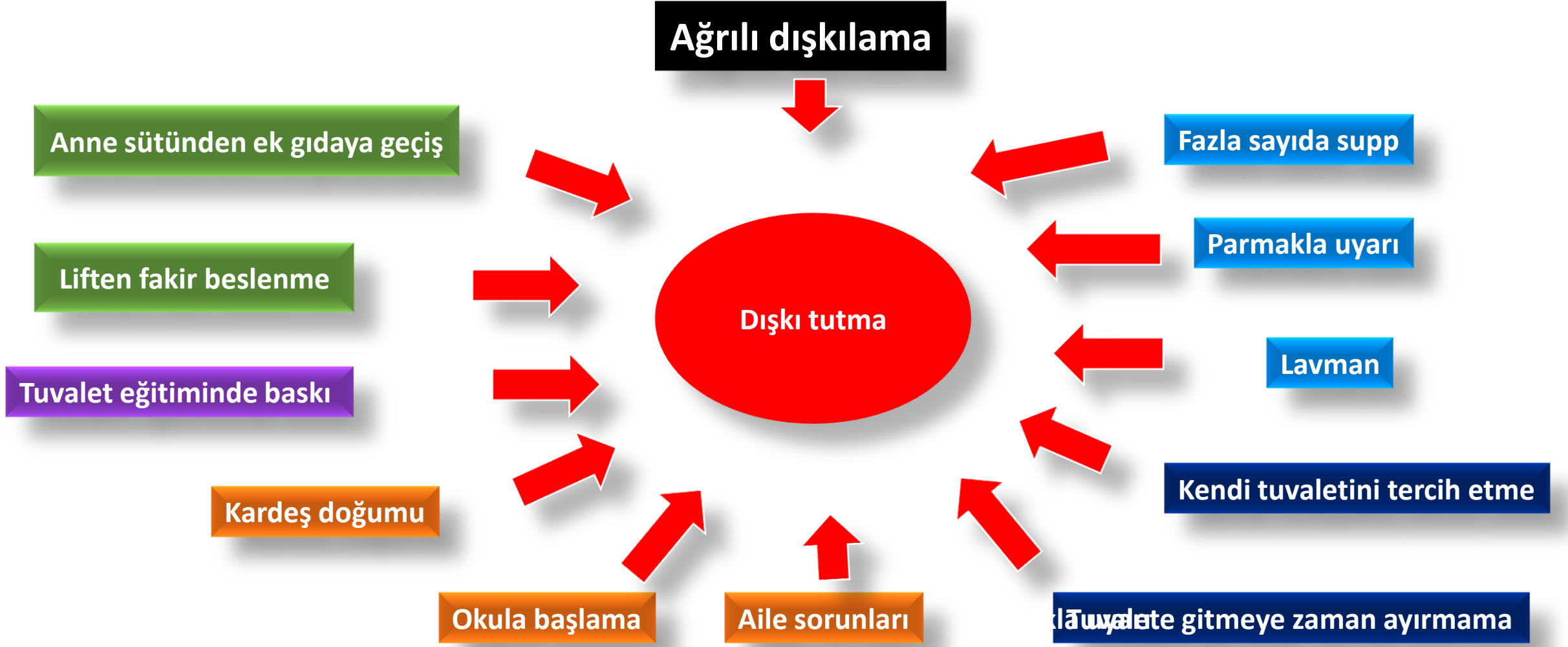
Fonksiyonel Kabızlık

Tanı: Aşağıdakilerden 2 veya daha fazlası + olmalı

- Haftada 2 veya daha az sayıda dışkılama
- Haftada en az 1 kez dışkı kaçıрма
- Dışkı tutma davranışı
- Ağrılı ve sert dışkılama
- Rektumda sert ve büyük dışkı kitleleri
- Tuvaleti tıkayacak kadar büyük ve sert dışkılama öyküsü

Yapısal, endokrin ve metabolik hastalıkların olmaması !!!

Dışkı tutma → → Dışkı kaçıırma

Fonksiyonel&Organik kabızlık düşündüren bulgular

	Fonksiyonel kabızlık	Organik kabızlık
Mekonyum çıkışı	Normal zamanında	Gecikme var
Başlangıç	>2 yaş	<1 yaş
Dışkı kıvamı	Sert, kalın	İnce çaplı
Dışkı tutma davranışı	Var	Yok
Dışkı taşması	Var	Yok
Anal fissür	Var	Yok
Kanama	Dışkı üzerinde çizgi şeklinde	Dışkı ile karışık
Diğer belirtiler	Hafif karın şişliği, fekalom	Karın şişliği, safralı kusma
Rektal tuşe	Rektum sert dışkı ile dolu	Rektum boş (Rektal tuşede parmağın geri çekilmesiyle sıvı dışkı ve gaz fıskırması)
Nörolojik muayene	Normal	Anormal
Kilo kaybı, BGG	Yok	Var
Klasik tedaviye yanıt	Var	Yok

Tedavi Yaklaşımı

- Birikmiş dışkının boşaltılması
- İdame tedavisi
- Eğitim

Birikmiş dışkının boşaltılması

<1 yaş

- SF lavman (6cc/kg, max 60cc)
- Gliserin süppozituar

>1 yaş

- SF, hipertonic fosfat, mineral yağ (6 cc/kg, max 130 cc)

Yeniden Birikimin Önlenmesi (İdame tedavisi)

İdame tedavisinde kullanılan ilaçlar

	İLAÇ	DOZ
OSMOTİK	Laktuloz	1-3ml/kg/gün 1-2 dozda, po 2-5 yaş :0.4-2.4 gr/gün,1-3doz
	Magnezyum hidroksid (400mg/5 ml)	6-11 yaş:1.2-2.4 g/gün 1-3 doz 12-18 yaş:2.4-4.8 g/gün, 1-3 doz
	PEG	0.2-0.8 g/ gün 2 dozda, (ağızdan)
YUMUŞATICI	Mineral yağ (> 12 ay)	1-3ml/kg/gün 2 dozda, (ağızdan), maksimum 90 cc/gün
STİMLAN	Senna	2-6 yaş :2.5-5 mg 1- 2 dozda, (ağızdan) 6-12 yaş:7.5-10 mg/gün >12 yaş:15-20 mg/gün
	Bisacodil	3-10 yaş: 5 mg/gün 1 doz >10 yaş: 5-10 mg/gün tek veya 2 dozda, (ağızdan)

Eğitim

- Yemeklerden 20 dakika sonra tuvalete gidip 5-10 dakika dışkılmak için çaba göstermesi
- Dışkılama günlüğü tutulması
- Yüksek lifli diyet
- Sıvı alımının artırılması

Tedavinin kesilmesi ve izlem

Laksatifler azaltılarak kesilmelidir

Arka arkaya 2 ay >3 /hafta yumuşak, rahat dışkılama sağlanırsa azaltılmalı

Diyet+davranış önerileri devam etmeli

İlaç kesildikten 2 ay sonra hasta tekrar değerlendirilmeli

Uygun tedaviye yanıt alınmazsa

Kolonik dismotilite ve diğer nadir organik nedenler için ileri incelemeler planlanmalıdır

Tiroid fonksiyon testleri

Çölyak hastalığı

Ca, K, Mg

Kurşun

İnek sütü alerjisi

Baryumlu enama

Kalın bağırsak geçiş zamanı

Anorektal manometri

Anal sfinkter elektromiyografisi

Kalın bağırsak manometrisi

Rektal biyopsi

Tam kat bağırsak biyopsisi

Kusan ocuęa yaklaşım

Kusma

- Mide içeriğinin kuvvetli bir refleks ile özofagus ve ağız yoluyla dışarıya atılmasıdır
- Kusma beynin “Medulla oblongata” bölümündeki 2 merkez tarafından düzenlenir
  - Kusma merkezi
  - Kemoreseptör trigger alanı

Bir semptomdur

Kusma

- Sık görülen bir belirti
- Genellikle çok ciddi bir nedeni yok

Ateş eşlik ediyorsa
24 saatten uzunsa
Projektil kusuyorsa
Safralı kusma varsa
Kanlı kusma varsa
Letarji, ilgisizlik eşlik ediyorsa
Ciddi karın ağrısı/Karın şişliği eşlik ediyorsa
Baş ağrısı ve ense sertliği varsa
Fontanel bombeliği varsa
Gelişme geriliği+inatçı kusma varsa

Önemli!

Kusma nedenleri: Gastrointestinal hastalıklar

- **Özofagus:**GÖRH, eozinofilik özofajit, akalazyza, özofagus atrezisi, darlık, yabancı cisim
- **Mide:**Gastroenterit, gastrit, pilor stenozu, gastroparezi, bezoar
- **İnce bağırsak:**Malrotasyon, atrezi, duplikasyon, invajinasyon, NEK, çölyak hastalığı, Crohn hastalığı, duodenal hematoma, superior mezenterik arter sendromu, besin alerjisi, intestinal psödoobstrüksiyon, paralitik ileus
- **Kalın bağırsak:** Hirschsprung hastalığı, inflamatuvar bağırsak hastalığı, apendisit, kabızlık, herni, nöronal displazi, intestinal psödoobstrüksiyon, paralitik ileus
- **Karaciğer:**Hepatit, akut karaciğer yetmezliği, karaciğer apsesi
- **Safra kesesi:** Kolesistit, safra taşı, safra kesesi, diskinezi, koledok kisti
- **Pankreas:**Pankreatit, annular pankreas, pankreatik divisum
- **Periton:** Peritonit, peritoneal yapışıklar

Kusma nedenleri

Enfeksiyon	ÜSYE, menenjit, İYE, pnömoni, otitis media, sepsis
Nörolojik	KİBAS (hidrosefali, beyin tümörü, kanama, menenjit, apse,), migren, abdominal migren, epilepsi, psödotümör serebri
Metabolik	Üre siklüs defektleri, organik asidemiler, yağ asidi oksidasyon defektleri, Reye sendromu, galaktozemi, herediter fruktoz intoleransı, mitokondriopatileri, lizozomal depo hastalıkları, akut intermittant porfiriya, peroksizmal hastalıklar
Endokrin	DKA, Adrenal yetmezlik, adrenal hiperplazi, feokromositoma, karsinoid sendrom, Zollinger-Ellison sendromu
İntoksikasyon	ilaç, kurşun, besin
Genitoüriner	Obstrüktif üropati, böbrek taşı, RTA, üremi, hamilelik, PİD
İlaçlar	Kemoterapi, antibiyotik, radyoterapi, anestezi
Diğer	Siklik kusma sendromu, bulimia, aşırı besleme/yeme, Münchausen by proxy (İpeka şurubu)

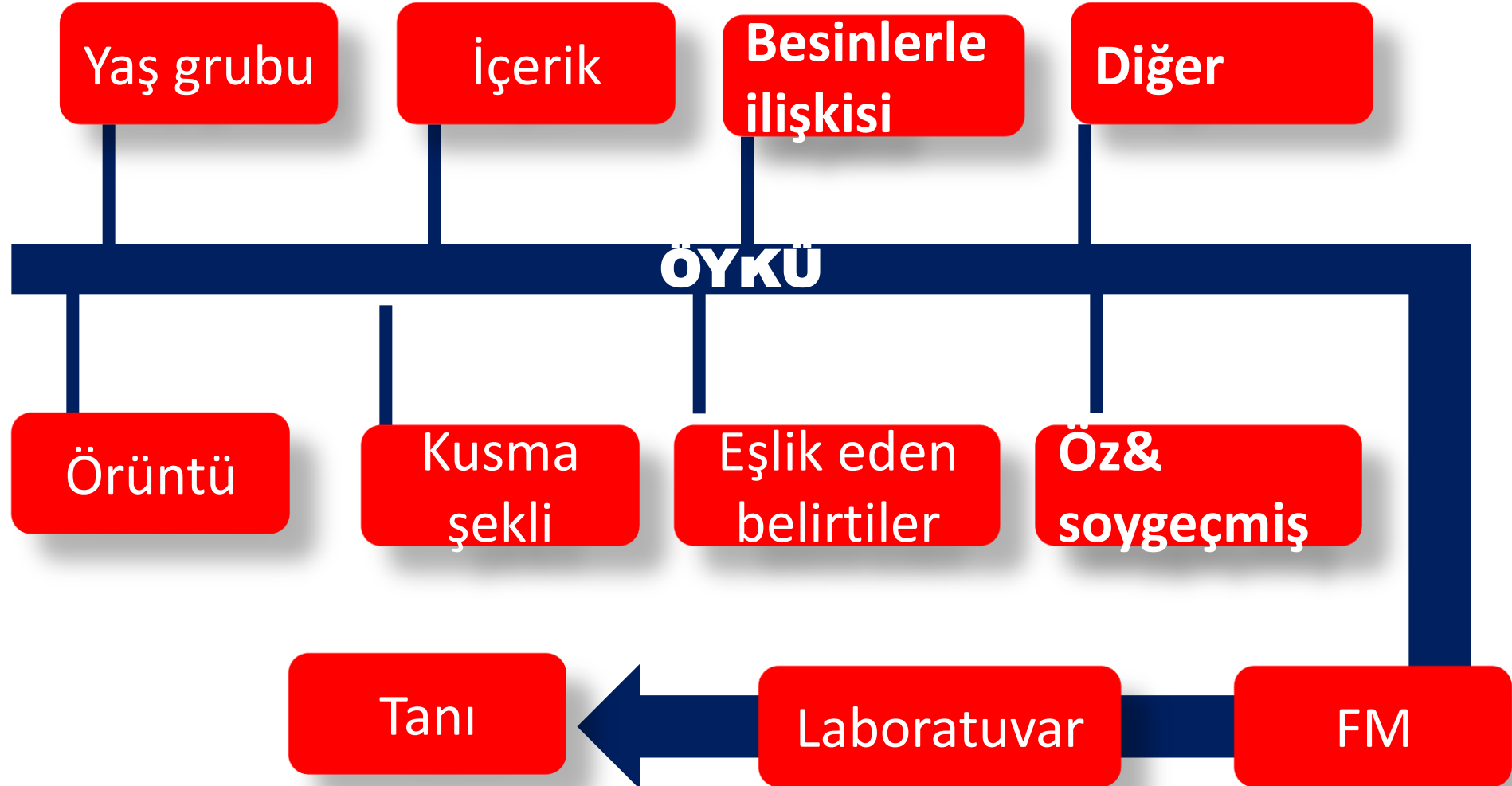
Yaş gruplarına göre sık görülen kusma nedenleri

Süt çocuğu	Çocuk	Ergen
Gastroenterit GÖR Aşırı besleme Sistemik enfeksiyon Anatomik obstrüksiyon Pertusis sendromu Otitis media	Gastroenterit GÖRH Sistemik enfeksiyon Gastrit Zehirlenme Pertusis sendromu Sinüziit Otitis media ilaçlar	Gastroenterit GÖRH Sistemik enfeksiyon Gastrit Sinüzit İBH Apandisit Migren Gebelik ilaçlar İpeka kullanımı/bulimia

Yaş gruplarına göre nadir görülen kusma nedenleri

Süt çocuğu	Çocuk	Ergen
Adrenogenital sendrom	Reye sendromu	Reye sendromu
Kalitsal metabolik hastalıklar	Hepatit	Hepatit
Beyin tümörü	Peptik ülser	Peptik ülser
Subdural kanama	Pankreatit	Pankreatit
Besin zehirlenmesi	Beyin tümörü	Beyin tümörü
Ruminasyon	Kafa içi basınç artışı	Kafa içi basınç artışı
Renal tübüler asidoz	Orta kulak hastalıkları	Orta kulak hastalıkları
Besin allerjileri	Kemoterapi	Kemoterapi
Çocuk istismarı	Akalazyza	Siklik kusma sendromu
	Siklik kusma sendromu	Renal kolik
	Migren	Biliyer kolik
	Özofagial darlık	Diabetik ketoasidoz
	Kalitsal metabolik hastalıklar	

Kusan çocuğa yaklaşım

Laboratuvar

Öykü+FM bulgularına göre seçilmeli

Tam kan sayımı	Lökositoz (Enfeksiyon)
BFT	Böbrek yetmezliği
Elektrolit	
Kan glukoz düzeyi	DKA dışı
Kan gazı	Asidoz:Organik asidemiler Alkaloz:Pilor stenozu
Transaminaz düzeyi	Hepatit
Amilaz, lipaz	Pankreatit
İdrar tetkiki ve kültürü	İYE Duodenal atrezi: Double bouble

Görüntüleme

Direkt karın grafisi
Karın USG, BT
Baryumlu grafiler
Endoskopi
Kranial BT, MR

Kusma tedavisi

- **Altta yatan hastalığın tedavisi**
- İV hidrasyon&elektrolit bozukluğunun düzeltilmesi
- Kronik olgularda gelişen malnutrisyonun uygun diyetle (enteral/parantral) düzeltilmesi
- **Antiemetik**
  - **Akut gastroenteritlerde önerilmemektedir**
  - **Nedeni bilinmeyen kusmalarda kontrendike**

Kusmanın komplikasyonları

- Metabolik
  - **Dehidratasyon**
  - **Hipokloremik,hipokalemik alkaloz,**
  - **Hiponatremi**
- Malnutrisyon
- Mallory-Weiss yırtığı
- Özofajit
- Aspirasyon
- Şok
- Pnömomediastinum,
pnömotorax
- Peteşi, retinal hemoraji

Fizyolojik reflü “regürjitasyon”

- Kusma +
- **Bebek sağlıklı ve mutlu**
- **Gelişimi normal**

‘**Mutlu tükürücü**’

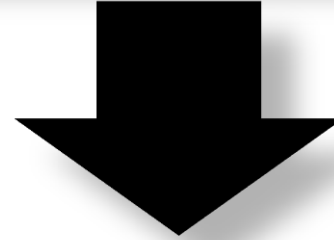
GÖR

Komplikasyonlar

- ✓ Objektif hasar (Özofajit)
- ✓ Sistemik komplikasyon (Büyüme geriliği vb)

Subjektif Belirtiler (yanma, regürjitasyon ..)

GÖRH

GÖRH -Belirtiler

Yenidoğan-Süt çocuğu	Çocuk-ergen
<ul style="list-style-type: none"> • Tekrarlayan kusma, bulantı • Yeme sorunları(Yemek yemeden korkma, huzursuzluk, yemek reddi) • Yetersiz kilo alımı • Büyüme geriliği • Sandifer sendromu	<ul style="list-style-type: none"> • Sabah bulantıları • Tekrarlayan kusma, regürjitasyon • Retrosternal yanma • Disfaji,odinofaji • Hematemez

Solunum bulguları

Dental erozyonlar

Gastroözofagial reflü hastalığı tanısı

- 24 Özofagial PH monitorizasyonu+impedans
- Üst GiS endoskopisi+biyopsi
- Laringoskopi (Solunum belirtileri olan hastalarda)
- Üst GiS kontrastlı
- Nükleer sintigrafi

Gastroözofagial reflü hastalığı tedavisi

İlaç dışı

- Pozisyon verilmesi
- Mamaların kıvamının artırılması
- Sık, sık, az az yeme
- Yağlı yemeklerden uzak durulması
- Şişmansa kilo vermesi

İlaç tedavisi

- Oral antasit (bebeklere önerilmez)
- Yüzey ajanları (Alginate içeren antiasitler, sucralfate)
- Asid baskılayıcı ajanlar (PP, H2 resöptör blokleri)

Cerrahi

- Fundoplikasyon (laporaskopik/Açık)